

Perusoikeudet - Skotlanti

Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

Kansalliset ihmisoikeuselimet

Oikeusasiamies

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Muut

Kansalliset ihmisoikeuselimet

Seuraavat elimet voivat mahdollisesti antaa neuvoja perusoikeuksiin liittyvissä tilanteissa.

1. Tasa-arvo- ja ihmisoikeuskomissio (Equality and Human Rights Commission, EHRC)

Tasa-arvo- ja ihmisoikeuskomissio on Skotlannin, Englannin ja Walesin kansallinen tasa-arvoelin, joka työskentelee syrjinnän poistamiseksi ja edistää tasa-arvon toteutumista seuraavien vuoden 2010 tasa-arvolaisissa (*Equality Act*) säädettyjen tekijöiden osalta: ikä, vammaisuus, sukupuoli, rotu, uskonto ja vakaumus, raskaus ja äitiys, avioliitto ja rekisteröity parisuhde, seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuolen korjaus. EHRC on hallituksesta riippumaton ns. A-statuksen kansallinen ihmisoikeuselin, jolla on sama tehtävä kuin Skotlannin ihmisoikeuskomissiolla: edistää ja suojella ihmisoikeuksia Skotlannissa.

Kansallisena ihmisoikeuselimenä EHRC

- lisää tietoisuutta ihmisoikeuksista ja edistää niiden suojelua
- kannustaa viranomaisia noudattamaan ihmisoikeuslakia (*Human Rights Act*)
- tarjoaa kansalaisille, kansalaisyhteiskunnan järjestöille ja viranomaisille tietoa ihmisoikeuksista
- tarkkailee ihmisoikeustilannetta Isonsa-Britanniassa ja raportoi havainnoistaan YK:lle, hallitukselle ja parlamentille
- kertoo Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja parlamentille sekä Skotlannin ja Walesin viranomaisille erilaisten toimenpiteiden ja lainsäädäntöehdotusten vaikutuksista ihmisoikeuksiin
- käyttää oikeudellisia valtuuksiaan ihmisoikeuksien suojelun parantamiseksi

EHRC:llä on oikeudelliset valtuudet muun muassa

- panna vireille laillisuusvalvontamenettelyjä (*judicial review*), joissa tuomari tutkii, onko julkisoikeudellisen elimen päätös tai toimenpide laillinen
- uhata laillisuusvalvontamenettelyllä ennen lainsäädännön hyväksymistä, jos se katsoo, että ehdotettu lainsäädännön muutos rikkoo jonkin ryhmän ihmisoikeuksia
- toimia väliintulijana muiden vireillepanemissa ihmisoikeustapauksissa (ns. sivuväliintulo) – EHCR ei kuitenkaan voi olla väliintulijana yksittäisissä ihmisoikeustapauksissa, joissa ei ole kyse tasa-arvosta
- tutkia mitä tahansa ihmisoikeuskysymyksiä – jos EHCR antaa jollekin organisaatiolle suosituksia toimintatapojen, käytäntöjen tai lainsäädännön parantamiseksi, kyseisen organisaation on otettava suositukset huomioon
- antaa noudattamismääräys (*compliance notice*), jos se katsoo, että viranomainen ei ole noudattanut tasa-arvovelvoitettaan – määräyksessä voidaan vaatia, että velvoitetta noudatetaan, tai siinä voidaan täsmentää toimet, jotka on toteutettava noudattamisen varmistamiseksi

<http://www.equalityhumanrights.com/>

Yhteystiedot:

Equality and Human Rights Commission - Scotland Office (Tasa-arvo- ja ihmisoikeuskomissio - Skotlannin toimisto)

Puhelin: 0141 288 5910

Sähköposti: scotland@equalityhumanrights.com

Brittiläisen viittomakielen käyttäjät voivat ottaa yhteyttä EHCR:ään yhdenvertaisina kuulevien kanssa. Lisätietoja: <http://www.equalityhumanrights.com/>

Equality Advisory Support Service

Puhelin: 0808 800 0082

Tekstiviestit: 0808 800 0084

Sähköposti: eass@mailgb.custhelp.com

Posti: FREEPOST EASS Helpline FPN6521

Brittiläisen viittomakielen tulkkauspalvelu, verkkokeskustelu ja yhteydenottolomake: <http://www.equalityadvisoryservice.com/>

Aukioloajat:

ma–pe klo 9–19

la 10–14

sunnuntaisin ja yleisinä vapaapäivinä suljettu

2. Skotlannin ihmisoikeuskomissio (Scottish Human Rights Commission, SHRC)

Skotlannin ihmisoikeuskomissio on Skotlannin kansallinen ihmisoikeuselin, joka on kansallisten instituutioiden statusta koskevien Yhdistyneiden Kansakuntien Pariisin periaatteiden mukainen korkeimman tason instituutio (A-status). Se on Skotlannin parlamentin vuonna 2008 perustama riippumaton elin, jolla on yleinen velvollisuus lisätä kaikkialla Skotlannissa tietoisuutta kaikista ihmisoikeuksista – taloudellisista, sosiaalisista, kulttuurisista ja poliittisista oikeuksista sekä kansalaisoikeuksista – ja edistää niiden ymmärtämistä ja kunnioittamista kaikkien osalta sekä kannustaa parhaisiin käytänteisiin ihmisoikeuksien alalla. Se voi myös raportoida ihmisoikeuskysymyksistä suoraan YK:lle. SHRC:n tehtävistä ja toimivallasta säädetään laissa Skotlannin ihmisoikeuskomissiosta (*Scottish Commission for Human Rights Act 2006*).

SHRC:llä on valtuudet

- suositella muutoksia lainsäädäntöön, toimintatapoihin ja käytäntöihin
- edistää ihmisoikeuksia koulutuksen avulla ja julkaisemalla tutkimuksia
- tehdä Skotlannin viranomaisten toimintatapoja ja käytäntöjä koskevia selvityksiä

SHRC ei käsittele yksittäisiä kanteluja eikä sillä ole neuvontapalvelua. SHRC:n esitteessä *Help with Human Rights* on kuitenkin lueteltu tahoja, jotka voivat mahdollisesti neuvoa ja auttaa.

Yhteystiedot:

Scottish Human Rights Commission

Governor's House

Regent Road

Edinburgh

EH1 3DE

Puhelin: 0131 244 3550

Sähköposti: hello@scottishhumanrights.com

Verkko-osoite: Scottish Human Rights Commission

Oikeusasiamiehet

1. Skotlannin oikeusasiamies (Scottish Public Services Ombudsman)

Skotlannin julkishallinnon oikeusasiamies tarjoaa ilmaista, riippumatonta ja puolueetonta palvelua kansalaisten riidoissa paikallis- ja valtionhallinnon kanssa pyrkien avustamaan riitojen ratkaisussa tai oikaisemaan epäoikeudenmukaiset tilanteet. Se on ylin

taho, joka käsittelee Skotlannissa julkisiin elimiin (paikallisviranomaiset, kansallinen terveydenhuolto, yleishyödylliset asuntoyhteisöt, korkeakoulut ja yliopistot, vankilat, useimmat vesilaitokset, Skotlannin hallitus ja sen virastot ja laitokset sekä muut viranomaiset) liittyviä kanteluja.

Yhteystiedot:

Maksuton palvelunumero: 0800 377 7330

Puhelin: 0131 225 5330

Posti: Freepost SPSO (postimerkkiä ei tarvita)

Käyntiosoite: 4 Melville Street, Edinburgh, EH3 7NS (avoinna maanantaisin, keskiviikkoisin, torstaisin ja perjantaisin klo 9–17 ja tiistaisin klo 10–17)

Verkko-osoite: [SPSO](#)

2. Parlamentin ja terveydenhuollon oikeusasiamies (Parliamentary and Health Service Ombudsman)

Parlamentin ja terveydenhuollon oikeusasiamies on ylin julkista terveydenhuoltoa (NHS) ja Yhdistyneen kuningaskunnan julkisia palveluja koskevia kanteluja käsittelevä elin. Sen palvelut ovat maksuttomia. Oikeusasiamies käsittelee kanteluja, joissa hakija katsoo tulleen kohdelluksi epäoikeudenmukaisesti tai hakijalle on aiheutunut vaikeuksia sen vuoksi, että jokin organisaatio ei ole toiminut asianmukaisesti tai tasapuolisesti tai on antanut huonoa palvelua eikä ole korjannut tilannetta.

Oikeusasiamies ei ole osa hallitusta. Parlamentti on perustanut sen käsittelemään kanteluja riippumattomasti. Oikeusasiamies jakaa tapausten käsittelyn yhteydessä tekemänsä havainnot parlamentin kanssa ja laajemmin helpottaakseen julkisten palveluiden parantamista. Oikeusasiamies on vastuussa parlamentille ja sen työtä valvoo julkishallinto- ja perustuslakiasioiden valiokunta.

Ennen oikeusasiamiehelle tehtävää kantelua sinun on otettava yhteyttä organisaatioon, jonka toimintaan olet tyytymätön. Jos kantelusi koskee Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta tai julkista organisaatiota, sinun on otettava yhteyttä parlamentin jäseneseen, jotta saat asian oikeusasiamiehen käsiteltäväksi.

Verkko-osoite: [Ombudsman](#)

Yhteystiedot:

Puhelin: 0345 015 4033 (8:30–17:30 (maanantaista perjantaihin)

Tekstiviesti takaisinsoittopalveluun: 07624 813 005

Jos käytät brittiläistä viittomakieltä, voit käyttää SignVideo-palvelua: [SignVideo](#)

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

1. Skotlannin lapsi- ja nuorisoasiavaltuutettu (Children and Young People's Commissioner Scotland)

Skotlannin lapsi- ja nuorisoasiavaltuutettu lisää tietoisuutta ja ymmärrystä lasten oikeuksista ja edistää lasten oikeuksien toteutumista. Hänellä on valtuudet tutkia, ottavatko palveluntarjoajat huomioon lasten ja nuorten oikeudet, edut ja näkemykset, kun ne tekevät päätöksiä tai toteuttavat toimia, jotka vaikuttavat lapsiin ja nuoriin ryhmänä.

Yhteystiedot

Children and Young People's Commissioner Scotland

Roseberry House

9 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5EZ

Puhelin: 0131 346 5350

Maksuton palvelunumero nuorille: 0800 019 1179

Tekstiviesti: 0770 233 5720

Sähköposti: inbox@cypcs.org.uk

Verkko-osoite: [CYPCS](#)

2. Skotlannin tietovaltuutettu (Scottish Information Commissioner)

Skotlannin tietovaltuutetun toimisto edistää ja valvoo kansalaisten oikeutta pyytää Skotlannin viranomaisten hallussa olevaa tietoa ja hyvän viranomaiskäytännön noudattamista. Valtuutettu tukee työllään julkisten elinten avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja vastuuvollisuutta.

Tietovaltuutetun tehtävänä on valvoa ja edistää Skotlannin tiedonvapauslainsäädännön noudattamista:

- tiedonvapauslaki (*The Freedom of Information (Scotland) Act 2002*)
- ympäristötietoasetukset (*The Environmental Information (Scotland) Regulations 2004*)
- paikkatietoinfrastruktuuriasetukset (*The INSPIRE (Scotland) Regulations 2009*)

Tietovaltuutettu työntekijöineen

- käsittelee hakemuksia ja antaa oikeudellisesti täytäntöönpanokelpoisia päätöksiä
- edistää hyvää viranomaiskäytäntöä
- jakaa kansalaisille tietoa heidän oikeuksistaan

Yhteystiedot

Scottish Information Commissioner

Kinburn Castle

Doubledykes Road

St Andrews

Fife

KY16 9DS

Puhelin: 01334 464610

Faksi: 01334 464611

Sähköposti: enquiries@itspublicknowledge.info

Verkko-osoite: [Scottish Information Commissioner](#)

3. Tietovaltuutetun virasto (Information Commissioner's Office)

Tietovaltuutetun virasto on Yhdistyneen kuningaskunnan riippumaton viranomainen, joka on perustettu ylläpitämään tiedonsaantioikeuksia yleisen edun mukaisesti sekä edistämään julkisten laitosten avoimuutta ja yksilöiden tietosuojaa.

Yhteystiedot:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire

SK9 5AF

Puhelin: 0303 123 1113 (tai 01625 545745 niille, jotka eivät halua soittaa 03-alkuiseen numeroon)

Faksi: 01625 524 510

The Information Commissioner's Office Scotland

45 Melville Street

Edinburgh

EH3 7HL

Puhelin: 0131 244 9001

Sähköposti: Scotland@ico.org.uk

Verkko-osoite: [Information Commissioner's Office](#)

Muut organisaatiot

1. Kansalaisten neuvontapalvelu (Citizens Advice Service)

Kansalaisten neuvontapalvelu auttaa kansalaisia ratkaisemaan oikeudellisia, taloudellisia ja muita ongelmia tarjoamalla maksutonta, riippumatonta ja luottamuksellista neuvontaa ja vaikuttamalla poliittisiin päättäjiin.

Yhteystiedot

Puhelin: 0808 800 9060 (ma–pe klo 9-18)

Verkko-osoite: [Citizens Advice](#)

Viesti kansalaisten neuvontapalveluun http://citizensadvice.org.uk/index/contact_us.htm,

2. Rikoksen uhrien tukijärjestö (Victim Support Scotland)

Victim Support Scotland on vapaaehtoisjärjestö, joka auttaa rikoksesta kärsimään joutuneita ihmisiä. Se tarjoaa henkistä tukea, käytännön apua ja tarpeellista tietoa uhreille, todistajille ja muille, joita rikos koskee. Palvelu on maksutonta ja luottamuksellista. Sitä antavat yhteisöjen uhri- ja nuorisotyön ja tuomioistuimen todistajapalvelujen verkostossa toimivat vapaaehtoiset.

Victim Support Scotlandin verkkosivuilla on lisätietoa:

[Victim Support Scotland](#)

Päivystävä puhelin: 0345 603 9213 (ma–pe klo 8–20)

Rikoksen uhreja koskevat käytännesäännöt (The Victims' Code for Scotland)

[Rikoksen uhreja koskevissa käytännesäännöissä](#) esitetään selkeästi yhdessä ja samassa paikassa, mitkä ovat rikoksen uhrien oikeudet ja minkälaista tukea heille on Skotlannissa tarjolla.

3. Maahanmuuttopalveluvaltuutetun virasto (Office of the Immigration Services Commissioner)

Maahanmuuttopalveluvaltuutetun virasto (OISC) on vuoden 1999 maahanmuutto- ja turvapaikkalain (*Immigration and Asylum Act 1999*) nojalla perustettu riippumaton julkinen elin, joka ei toimi minkään ministeriön alaisuudessa.

Sen tärkeimmät tehtävät ovat

- maahanmuuttoneuvojien toiminnan ohjaaminen
- hyvien käytänteiden edistäminen laatimalla standardeja
- maahanmuuttoneuvontaa antavia tahoja koskevien valitusten vastaanottaminen ja käsittely
- lainvastaisesti toimivien asettaminen syytteeseen
- maahanmuuttoneuvontaa antavien tahojen sääntelyn valvonta.

OISC ei anna maahanmuuttoasioita koskevaa neuvontaa eikä suosittele tai tue yksittäisiä neuvonantajia.

OISC tekee yhteistyötä muun muassa ammattialajärjestöjen, erityistuomioistuinten, rajavartiolaitoksen ja vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

Lisätietoja: [Office of the Immigration Services Commissioner](#)

Yhteystiedot:

Office of the Immigration Services Commissioner

5th Floor

21 Bloomsbury Street

London

WC1B 3HF

Puhelin: 0845 000 0046

Sähköposti: info@oisc.gov.uk

4. Skotlannin oikeusapulautakunta (Scottish Legal Aid Board)

Oikeusavun tarkoituksena on antaa Skotlannissa oikeussuoja henkilöille, joilla ei ole varaa maksaa oikeudenkäyntikuluja. Skotlannin oikeusapulautakunta hallinnoi Skotlannin oikeusapujärjestelmää lainsäädännön puitteissa.

Voit hakea oikeusapua asianajajalta, joka antaa oikeusapua. Sinun on osoitettava, että sinulla ei ole varaa maksaa oikeusavusta itse ja että ongelmasi on vakava. Voit joutua maksamaan osan oikeudenkäyntikuluistasi tai maksamaan kulut takaisin myöhemmin.

Rahatilanteestasi ja tarvitsemastasi oikeusavusta riippuen voi olla, että sinun ei tarvitse maksaa mitään.

Se, millaista apua voit hakea, riippuu siitä, millaista apua tarvitset. Asianajaja voi neuvoa sinua.

- *Advice and assistance* -palvelu voi auttaa kuluissa, joita syntyy, kun saat asianajajalta oikeudellista neuvontaa, kuten tietoa oikeuksistasi ja vaihtoehtoistasi tai apua neuvotteluissa ja asiakirjojen laatimisessa. Se ei kata tuomioistuinmaksuja.

Tarvittaessa asianajajasi voi kuitenkin edustaa sinua tuomioistuimessa:

- riita-asioissa, esim. asumisasioissa, avioeron yhteydessä, lapsia koskevissa kiistoissa tai asuntovelkaongelmissa
- jos sinut (tai vanhempasi/huoltajasi) on nuorena henkilönä kutsuttu kuultavaksi jonkin ongelman ratkaisemiseksi
- rikosasiassa, esim. jos sinua syytetään rikoksesta tai saat vankilatuomion

Lisätietoja Skotlannin oikeusapulautakunnasta:

The Scottish Legal Aid Board

Thistle House

91 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5HE

Puhelin: 0131 226 7061 (ma–pe klo 8.30–17)

Brittiläinen viittomakieli: [☞ contact Scotland-BSL](#), viittomakielen tulkkaukspalvelu verkossa

Sähköposti: [☞ general@slab.org.uk](mailto:general@slab.org.uk)

Verkko-osoite: [☞ Scottish Legal Aid Board](#)

5. Hoitopalvelujen tarkastusvirasto (Care Inspectorate)

Hoitopalvelujen tarkastusvirasto sääntelee ja tarkastaa hoitopalveluja Skotlannissa sen varmistamiseksi, että ne täyttävät asianmukaiset vaatimukset. Se tutkii yhdessä muiden sääntelyviranomaisten kanssa, miten hyvää työtä paikalliset organisaatiot tekevät lasten ja aikuisten tukemiseksi.

Yhteystiedot

Puhelin: 0345 600 9527

Sähköposti: [☞ enquiries@careinspectorate.com](mailto:enquiries@careinspectorate.com)

Verkko-osoite: [☞ Care Inspectorate](#)

6. Skotlannin psyykkisen hyvinvoinnin lautakunta (Mental Welfare Commission Scotland)

Psyykkisen hyvinvoinnin lautakunta suojelee ja edistää mielenterveysongelmista, oppimisvaikeuksista, muistisairauksista ja vastaavista kärsivien ihmisoikeuksia. Se voimaannuttaa yksittäisiä ihmisiä ja heidän hoitajiaan, seuraa mielenterveys- ja työkyvyttömyyslainsäädäntöä sekä vaikuttaa palvelujen tarjoajiin ja päättäjiin ja haastaa heitä tarkistamaan käytäntöjään.

Neuvontapalvelu: 0800 389 6809 (palvelujen käyttäjille ja hoitajille) tai 0131 313 8777 (asiantuntijoille) (ma–to klo 9–17, pe klo 9–16.30)

Sähköposti: [☞ enquiries@mwscot.org.uk](mailto:enquiries@mwscot.org.uk)

Verkko-osoite: [☞ Mental Welfare Commission Scotland](#)

Lisätietoja tai -tukea

Seuraavilta organisaatioilta ja elimiltä voi saada tietoa tai apua:

Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen verkkosivut maan kansalaisille: [☞ Gov.UK](#)

Shelter antaa asumiseen liittyvää neuvontaa: [☞ Shelter Scotland](#)

ACAS antaa työelämään liittyvää neuvontaa: [☞ ACAS](#)

National Debtline antaa velkaneuvontaa: [☞ National Debt Line](#)

StepChange Debt Charity antaa velkaneuvontaa: [☞ Step Change](#)

Money Advice Service neuvoo raha- ja rahoitusasioissa: [☞ Money Advice Service](#)

Law Society of Scotland auttaa löytämään asianajajan, myös ihmisoikeusasioissa: [☞ Law Society](#)

Scottish Child Law Centre antaa lapsille ja lapsia koskevissa asioissa maksutonta oikeudellista neuvontaa: [☞ SCLC](#)

Contact antaa tietoa, tukea ja neuvontaa vammaisten lasten perheille: [☞ Contact](#)

Kansalaisten neuvontatoimiston (Citizens Advice Bureau) Patient Advice and Support Service (PASS) on riippumaton palvelu, joka antaa tietoa, neuvontaa ja tukea potilaille ja heidän hoitajilleen: [PASS](#)

Scottish Association for Mental Health (Skotlannin mielenterveysjärjestö): [SAMH](#)

Care Information Scotland on puhelin- ja verkkopalvelu, josta saa tietoa vanhustenhoidon palveluista Skotlannissa: [CIS](#)

SurvivorScotland valvoo lapsena tapahtuneesta hyväksikäytöstä selvinneitä koskevan kansallisen strategian toteuttamista: [SurvivorScotland](#)

Vanhusten palveleva puhelin: [Age UK Scotland](#)

Scottish Women's Aid (Skotlannin naisten tuki): [SWA](#)

Scottish Refugee Council (Skotlannin pakolaisneuvosto) [SRC](#)

Ethnic Minority Law Centre (etnisten vähemmistöjen oikeuskeskus) [EMLC](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 17/05/2018